

Valtiovarainministeriö / Vero-osasto

valtiovarainministerio@vm.fi

Viite: Tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennys, VM138:00/2020

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Keskuskauppakamarilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi, jossa ehdotetaan annettavaksi laki tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä verovuosina 2021-2024. Lisävähennykseen olisivat oikeutettuja kaikki elinkeinotoimintaa tai maataloutta harjoittavat verovelvolliset, jotka tekevät tutkimusyhteistyötä määritelmän täyttävän tutkimusorganisaation kanssa. Elinkeinotoiminnan ja maatalouden tulosta tehtävän lisävähennyksen määrä olisi 50 prosenttia yrityksen tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvien tutkimusyhteistyöhankkeiden alihankintalaskuista. Lisävähennyksen enimmäismäärä verovuotta kohden olisi 500 000 euroa ja alaraja 5 000 euroa.

Keskuskauppakamari esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

Keskuskauppakamari pitää tutkimus- ja kehittämistoiminnan verokannustinta erittäin tervetulleena muutoksena Suomen verolainsäädäntöön. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan onnistunut verokannustinmalli voisi luoda Suomeen lisää tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa, lisätä työllisyyttä ja Suomessa toimivien yritysten aineetonta omaisuutta, ja sitä kautta kasvattaa myös veronsaajien verotuottoja. Merkittävä panostus tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan lisäämiseen voisi myös houkuttaa Suomeen osaavaa työvoimaa ulkomailta.

Hallituksen esitysluonnokseen sisältyvässä vaikutusten arvioinnissa on esitetty pelkästään yhteisöverotuoton alenemiseen liittyviä vaikutuksia. Keskuskauppakamari katsoo, että arviota tulisi täydentää tavoitellun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan lisäyksen positiivisilla vaikutuksilla työllisyyteen ja verotuottoihin. Verokannustin tulisi yksityiskohdiltaan säätää sellaiseksi, että sille esitettyjen tavoitteiden täytyminen olisi todennäköistä.

Vähennyksen määrä

Esitysluonnoksen mukaan lisävähennyksen enimmäismäärä verovuonna olisi 500 000 euroa ja alaraja 5 000 euroa. Koska vähennys tehtäisiin veronalaisesta tulosta, vaikutus maksettavan veron määrään olisi 20 %:n yhteisöverokannalla korkeintaan 100 000 euroa vuodessa. Esitysluonnoksen s. 9 mukaan ehdotetun lisävähennyksen arvioidaan olevan OECD-vertailussa pienimpiä tutkimus- ja kehittämistoiminnan verotukia. Keskuskauppakamari pitää lisävähennyksen

enimmäismäärää alhaisena ja toteaa, että vähennyksen absoluuttinen euromääräinen enimmäisraja johtaa siihen, että vähennyksen kannustinvaikutus on suurempi pk-yrityksille kuin isoille yrityksille. Jos vähennyksellä haluttaisiin kannustaa myös suuryrityksiä sääntelyn tavoitteen mukaisesti yhteistyöprojekteihin, enimmäismäärän tulisi olla lähempänä Norjan verovähennyksen tasoa (verosta tehtävä vähennys 25 miljoonaa Norjan kruunua).

Keskuskauppakamari pitää todennäköisenä, että yrityskohtainen vähennyksen yläraja sekä vähennysoikeuden muodostuminen laskun maksajalle kannustavat yrityksiä organisoimaan useamman yrityksen kattavat yhteistyöprojektit siten, että jokainen mukana oleva yritys on erillisessä sopimussuhteessa määritelmän täyttävään tutkimusorganisaatioon. Hallituksen esityksessä voitaisiin erikseen mainita, että tällainen toimintatapa on hyväksyttävä silloinkin, kun projektissa mukana olevat yritykset kuuluvat samaan konserniin. Ehdotetun lain 3 §:n 1 momentin vaatimus siitä, että tutkimus- ja kehittämistoiminnan on liityttävä yrityksen omaan toimintaan, rajaa joka tapauksessa mahdollisuutta pilkkoa tutkimushankkeita samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden kesken.

Koska kysymys on ylimääräisestä verovähennyksestä, vähennyksen kannustinvaikutukset jäävät pienemmiksi niille yrityksille, jotka eivät ole veronmaksutilanteessa toiminnan tappiollisuuden tai aiempien verovuosien tappioiden vähentämisen vuoksi. Tällöin mahdollinen verohyöty realisoituu vain, jos vähennysvuodelta syntyvät tappiot voidaan myöhemmin vähentää verotettavasta tulosta, eikä tappioita menetetä omistajanvaihdosten vuoksi. Keskuskauppakamari ehdottaa, että esitysluonnokseen lisättäisiin useissa vertailumaissa käytössä oleva veronhyvitysmalli, jossa tappiollinen yritys voisi lisävähennyksen sijaan saada rahana maksettavan veronhyvityksen.

Verokannustimen toteuttamistapa

Esitysluonnoksen mukaan lisävähennyksen määrä olisi 50 prosenttia yrityksen tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvien tutkimusyhteistyöhankkeiden alihankintalaskuista. Edellytyksenä vähennyksen tekemiselle olisi, että tutkimusyhteistyötä tehdään määritelmän täyttävän tutkimusorganisaation kanssa.

Keskuskauppakamari pitää esitettyä mallia selkeänä vähennysoikeuden syntymisen osalta. On hyvä, ettei vähennyksen vaatiminen näyttäisi aiheuttavan toimijoille merkittäviä hallinnollisia kustannuksia.

Hallituksen esitysluonnoksessa verokannustin on rajattu ryhmäpoikkeusasetuksessa määritellyyn tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä tutkimus- ja tiedonlevittämisen organisaation määritelmän täyttävän yhteistyötahon kanssa tehtävään tutkimusyhteistyöhön. Koska ehdotetussa tuossa ei ole kysymys EU-oikeudessa tarkoitettusta valtiontuesta, ryhmäpoikkeusasetus ei ehdotetun lain osalta velvoita lainsäätäjää, vaan rajauksessa on kysymys poliittisesta valinnasta.

Ottaen huomioon, että verokannustimen vuosittainen verohyöty on rajattu 100 000 euroon, Keskuskauppakamari pitäisi perusteltuna, että verokannustin olisi käytettävissä myös muun kuin ryhmäpoikkeusasetuksessa määritellyn tutkimus- ja tiedonlevittämisen organisaation kanssa suoritettaviin tutkimushankkeisiin. Vaihtoehtoisesti, jos hyväksyttäviä yhteistyötahoja halutaan

rajata esitysluonnoksen mukaisesti ryhmäpoikkeusasetuksen määritelmän täyttäviin tutkimusorganisaatioihin, verokannustimen euromääräisiä rajoja olisi perusteltua korottaa merkittävästi. Vaikka yritysten yhteisöveron määrä alenisi suuremman lisävähennyksen myötä, uusista tutkimusprojekteista aiheutuisi veronsaajille muiden verotulojen lisäystä, minkä lisäksi yritysten verotettavan tuloksen voitaisiin olettaa kasvavan tulevina vuosina tuloksellisten tutkimusprojektien myötä.

Ajallinen raja

Ehdotettu lisävähennys säädettäisiin määräaikaiseksi vuosille 2021-2024. Keskuskauppamari pitää neljän vuoden määräaikaa tärkeänä parannuksena aiempaan kahden vuoden kokeiluun. Riskinä määräaikaisessa kannustimessa on, että kannustinta ei ehditä ottaa määräajassa täysimääräisesti käyttöön, sillä tutkimustyön hankkiminen ei-kaupalliselta toimijalta voi monista syistä olla työlästä, eivätkä toimintatavat muutu nopeasti. Keskuskauppamari esittää harkittavaksi, että verokannustin säädettäisiin pysyväksi.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan vähennyskelpoisuuden edellytyksenä on, että hankkeeseen liittyvä sopimus on tehty ehdotetun lain voimaantulon jälkeen. Keskuskauppamari pitää ajallista rajausta sinänsä selkeänä, ja katsoo määritelmän kattavan myös sellaiset yhteistyöhankkeiden jatko- tai laajennussopimukset, jotka solmitaan lain voimaantulon jälkeen. Tätä tukee myös esitysluonnoksen sivulla 6 todettu tavoite tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhteistyöhankkeiden lisäämisestä *tai laajentamisesta*. Tämä voitaisiin vielä erikseen todeta hallituksen esityksessä tulkinnanvaraisuuden välttämiseksi.

Lopuksi

Ehdotetun verokannustimen lisäksi tutkimusyhteistyön käytännön edellytyksiä voitaisiin parantaa kiinnittämällä huomiota yritysten tarpeisiin muun muassa palveluiden saatavuuden ja tutkimusyhteistyössä syntyvän aineettoman omaisuuden suojaamisen, kuten patentoinnin ja hyödyntämisen suhteen.

Yritysten ja korkeakoulujen yhteistyötä voitaisiin lisäksi edistää nostamalla TVL 57 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun vähennyskelpoisen lahjoitusvähennyksen ylärajaa nykyisestä 250 000 eurosta 500 000 euroon.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Anne Horttanainen
Varatoimitusjohtaja

Emmiina Kujanpää
Johtava veroasiantuntija